

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

A kiadóhivatalban átvéve:
 Egész évre... 16 kor.
 Negyedévre... 4 "

Helyben hához hordva:
 Egész évre... 20 kor.
 Negyedévre... 5 "

Vidékre postán szállítva:
 Egész évre... 24 kor.
 Negyedévre... 6 "

TISZÁNTÚL

POLITIKAI NAPILAP

Megjelenik minden nap a hétfő és
 ünnep utáni napok kivételével.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
 Nagyvárad, Apáca-utca 3.

A szerkesztőség kéntratók visszaszállítását
 vagy megőrzését nem vállalja.

Előfizetések és hirdetések a
 kiadóhivatalhoz intézendők.

Egyes szám ára 3 fillér.

NAGYVÁRAD, február 9.

Talán utoljára.

(K. Ö.) A földmivelésügyi miniszter a választások hevében török-kanizsai választóinak azt mondta, hogy gazdasági helyzetünk Németországgal szemben az új kereskedelmi szerződéssel rosszabbodni fog. Még pedig azért, mert Németországnak sikerült előbb megegyeznie Oroszországgal, mint velünk. Németország tehát agrár-tételeit Oroszország érdekeire való tekintettel állapíthatta meg. Mindennek az oka pedig a parlamenti helyzet ziláltsága, mely a kormánynak lehetetlenné tette az erélyes alkudozást.

Ezt mondotta a legilletékesebb miniszter.

Következik belőle, hogy Németországgal szemben vereséget szenvedünk. Ez ugyan nem újság. Ezt előre láttuk. Ennek az oka azonban nem kizárólag a parlamenti viszonyok ziláltsága, hanem egészen más valami. Ki mondjuk kereken: Ennek oka az, hogy Ausztriával szemben gyengék és erélytelenek voltunk a múltban.

Mikor Németország új autonóm vámtarifája napvilágot látott, mi azonnal tisztában lehettünk a helyzettel. Oly törekvés nyilatkozott meg ebben, melyet Németország megkoczkáztathatott. Tisztában volt vele, hogy Ausztria és Magyarország az agrárvámok hallatlan felemelése ellen kéz-

zel-lábbal tiltakozni fog. De Németország azt is tudta, hogy minden erre irányuló törekvés hasztalan lesz. Megvoltak a saját tervei. Oroszország, az Egyesült-Államok, a Balkán-Államok, Török-Ázsia és Kelet-Ázsia a német ipari kivitel kiszemelt territoriumai lettek. Oroszországgal, Szerbiával, Romániával már is megegyezett, Török-Ázsiában pedig oly gazdasági foglalatokat tesz, melyek ritkítják párját. Most velünk alkudozik és a helyzetet ki tudja aknázni.

Németország autonóm vámtarifájára mi megfeleltünk a magyar-osztrák vámtarifával. Csakhogy ez nem volt egészen sikerült alkotás. Nem mintha az agrár-vámtételek agrár érdekeinket nem tudnák kielégíteni. Nem azért. Tetemes haladással van dolgunk az agrár-védelem szempontjából. Csakhogy ha eltekintünk az egyes agrár vámtételektől és az autonóm vámtarifa általános tendenciáját vizsgáljuk, azt kell mondanunk, hogy az agrár vámtételek az ipari vámtételekkel kombinálva értéküket veszítik. Mert Ausztriával szemben gyengék és erélytelenek vagyunk.

Magától értetődött, hogy a német vámtarifa felemelt agrár vámtételeire mi csak felemelt agrár vámtételekkel felelhettünk. Ez rendjén volt. Csakhogy Ausztria sem akarta az alkalmat elszalasztani. Nem tördött azzal, hogy Németország mily irányu vámpolitikát akar inaugurálni és az

új magyar-osztrák autonóm vámtarifába belejötték a felemelt ipari vámok.

A természetes következménye ennek az volt, hogy Németország, miután ipari kivitele előtt a magyar-osztrák piacok kapui bezárulnak, a magyar agrár-termények bevitelét is távol fogja magától tartani.

Étekintve attól, hogy az új autonóm vámtarifában nélkülöznünk kell a nyersanyag vámokat, ez a vámpolitikai konstrukció nagy igazságtalanság Magyarországra nézve. A közös vámterület iparilag addig is kellően meg volt védve. Iparilag védvamosak, mezőgazdaságilag szabadkereskedelmi állásponton voltunk. A Széll-törvény értelmében a viszonyosság úgy állt volna helyre, ha az ipari vámok meghagyása mellett, kizárólag az agrár-vámokat emeltük volna. Ez lett volna az igazság. Az ipari vámokat csak kompenzációs vámok gyanánt lett volna szabad az új autonóm vámtarifába beleilleszteni.

De talán ez az utolsó alkalom, amikor bennünket Ausztriáért becsaptak.

A német kereskedelmi szerződés titka.

A német kereskedelmi szerződés igen sokat beszéltet magáról.

A német kormány bizalmas kérdést intézett a külügyminiszterhez, minő garanciákat adhat a megváltozott viszonyokkal szemben Magyar-

„TISZÁNTÚL” TÁRCZÁJA.

A papa tanácsa.

Irta: Albert Faure.

Lemoine ur kényelmesen elhelyezkedett reggeli után a karosszékeiben. Már évek óta az volt a szokása, hogy reggeli után egy félórát pihent az irodájában s ezt meg is tehetette, mert a posztókereskedéssel már csinos vagyont szerzett. Rágyújtott a pipájára s meglepődötten nézegette a kék dohányfüstöt. Egyszerre csak észrevette, hogy első segédje, aki épen az irodában foglalatostkodott, rendkívül szomorú.

Lemoine úr: Mit jelent ez a nagy szomorúság, Pierre? Az üzlet jól áll s nagyon meg vagyok elégedve önnel; mit kíván még egyebet?

Pierre: Nem kívánok én semmit.

Lemoine: Ugyan legyen őszinte, fiatal barátom. Vallja be, hogy az ilyen kisvárosi élet épen nem elégíti ki s hogy szórakozásra vágyik...

Pierre: (keserűen): Ó én nagyon jól érzem magam itt is!

Lemoine: Nem értem akkor, hogy miért van ilyen rossz kedve... Vagy talán valami szerelmi csalódás bántja?

Pierre: Dehogyan bánt!

Lemoine: Hm!... Nézze, ön már öt év óta itt van nálam. — egy kis bizalma lehetne irántam. (Kitekint az ajtón.) A leányom most éppen nincs itt az üzletben, s így nyíltan beszélhetünk... Látja, én is voltam valaha fiatal, s én is áttem azokon a dolgokon, amik most önt bántják.

Pierre: Nos, ha kívánja, bevallom, hogy nagyon komoly dolgok szomorítanak engem! Szerelmes vagyok, — reménytelenül!

Lemoine: Ugyan, kedvesem, ha az ember fiatal: nem szabad kétségbeesnie. Az ember csak akkor lehet reménytelenül szerelmes, amikor abba a korba jut, amelyben én vagyok. Ha a boldogságának akadályai vannak, az sem olyan nagy baj, — egyszerűen le kell győzni az akadályokat!... Mondja csak: szereti az a hölgy?

Pierre: Sajnál! Nagyon szeret!

Lemoine: Nos, akkor minden rendben van, — nincs semmi oka arra, hogy szomorúdjék.

Pierre: Igen, de ő gazdag, én meg szegény vagyok!

Lemoine: Ugyan ne tréfáljon!... Csak egy kis vakmerőség szükséges hozzá és segíthet ezen a bajon is. Szöktesse meg!

Pierre: (félénken): De olyan erényes,

olyan ártatlan leány s az ő jó hírve és becsülete...

Lemoine: Eh, mindez csak badarság! Mondhatom, hogy úgy ér legkönyebben célt, ha követi a tanácsomat... S utólag majd rendbehozhatják a dolgot... Látja, én csak jót akarok önnek, s szívesen fölajánlom a lovamat meg a kocsimat... sőt ma délutánra még szabadságot is adok önnek... Egy kis ügyességgel s az ön rábeszélő képességével ráveszheti azt az ifju hölgyet, hogy kövesse önt. S aztán majd értesítik a családot, hogy hol vannak. Így el lehet kerülni a botrányt is és nem lesz többé semmi akadálya annak, hogy nőül vegye az imádott hölgyet. Látja, annak idején én is ezt az eszközt haználtam s így vehettem csak el a feleségemet... No, úgy-e megfogadja az én jó tanácsomat?

Pierre (magában): Lehetetlen!... Különben jól van, — ő akarja, s én semmi egyebet nem teszek, csak az ő tanácsát követem! (Fenhargon.) Igen, főnök ur, megtogodom a tanácsát!

Lemoine (egyedül van otthon; az órára tekint): Nyolc óra, — és Pierre még nem jött vissza a kocsival... Meglehet, hogy mégsem volt elég bátorsága, hogy megszőktesse az ideálját!... Persze nem valami szép dolog lehet az,

ERMELLEKI HEGYIBOROK PALACZKOKBAN

elismert jól kezelt tiszta minőségben, 10 palaczkától fölfelé literes palackonként 70 fill.-jével házhöz szállítva kapható az

ERMELLEKI RÉSZVÉNYTÁRSASÁGNAL, Nagypiacz-tér 10. szám.

Minden palaczk címkeje, kupakja és dugója az Ermelleki részvénytársaság czég-
 Telefon 206. szám. jelzésével van ellátva. Telefon 206. szám.

ország-Ausztria abban az esetben, ha közöttük a gazdasági megegyezés létre nem jön?

A feleletet, sőt a garanciát már megadták.

A rendesen igen jól értesült Frankfurter Zeitung ezeket írja:

Az osztrák-magyar-német kereskedelmi szerződésben titkos klauzula van, amely szerint a megállapodások abban az esetben is érvényesek, ha a kiegyezési javaslatokat az osztrák vagy a magyar parlament el nem fogadná és így a vámközösség Ausztria és Magyarország között megszűnnék.

Ez a záradék kétségtelenül a német kormány előrelátásából vétetett fel a szerződésbe, mert a német kormány úgy Magyarországnak, mint Ausztriának biztosítani akarta a lehetőséget, hogy a megkötött szerződést az esetben is elfogad hassák, ha egymással nem tudnának megegyezni.

Ez a záradék eddig nem volt benne abban a szerződésben. Ha most ott van, akkor utólag került bele.

A politikai válság.

Tisza jövője.

Tegnap este nagy bankett volt a Hungáriában; a bukott szabadelvűpárt ülte hatalmának halotti torát. Közel háromszáz ember volt jelen: 100 beltág és 200 kültág és ott volt gróf Tisza István, a még mindig aktív miniszterelnök.

Egyik fővárosi estilap a bankett alkalmával azt ajánlja gróf Tisza Istvánnak, hogy olvassa el Heinenak »Belzazer« című költeményét. A lakoma elején Belzazer henczeg az egekig:

»Jehova, Dir künd' ich auf ewig Hohn.
Ich bin der König von Babylon!«

(Örök hadat izenek neked Jehova, Én vagyok Babylonia királya.)

amit én ajánlottam neki, de az is bizonyos, hogy mindig megvan a kellő eredménye. (Csönget a szobaleánynak.)

Victorine (bejön): Az ur parancsol valamit? Lemoine: Pierre úr még nem jött vissza? Victorine: Nem, uram.

Lemoine: Jól van; mondja meg a leányomnak, hogy jőjjön le; nem várakozzunk tovább az ebéddel.

Victorine: Kérem, a kisasszony sincs itthon.

Lemoine (meglepetve): Micsoda? Este nyolc óraker Jeanne még nincs itthon?

Victorine: Dél óta nem láttam.

Lemoine: És nekem nem szólt erről semmit?

Victorine: Azt hittem, hogy az úr tudja...

(Egy kis szünet.) Éppen itt jön Pierre ur. Lemoine (Pierrehez): Igazán megfoghatatlan dolgok történnek itt... Képzeld csak, Jeanne elment valahová s még mindig nem jött haza...

Pierre: Nagyon természetes, hogy nem jött haza!

Lemoine (azt hiszi, hogy rosszul értette Pierre szavait): Tessék?

Pierre: Egészen úgy cselekedtem, ahogyan ön tanácsolta...

Lemoine (megdöbbenve): És aztán?

Pierre (igen komolyan): Ne nyugtalankodjék amiatt, hogy boldoggá tett mindkettőnket; Jeanne kisasszonyt jó helyre vezettem, ahonnan minden perczen hazatérhet. (Ünnepélyesen.) Most már csak az van hátra, hogy megkérjem a leánya kezét.

Lemoine (rémülten): Ah most már értem a dolgot!... Istenem, az én leányomba volt szerelmes!... Na, most már — áldásom reátok!

Végződik pedig a lakoma:

Belzazer ward in derselbigen Nacht,
Von seinen Knechten umgebracht.

(Mielőtt a hajnal felvirradt, megölte Belzazert a szolgálhad.)

Ugyanez a lap a lakoma előzetes hangulatából azt következteti, hogy Tisza aligha fog az ellenzékre menni. Az ő szereplésének körülbelül vége, mielőtt az új kormány alakul; ő nem lesz újból, mint Bánffy »tettekkel tényező«, mert felfelé eljátszotta kis játékeit. Az első visszautasításban már tegnapelőtt részesült. Eleinte így volt, hogy ő az egész válságon végig fog szerepelni és sorra mindenki előtt vagy után, akit a király fogad, ott lesz ő is a király előtt. Tegnapelőtt már lefújták; a mai meghívásokra vonatkozólag már őt meg sem kérdezték.

Tiszára azonban még egy kis meglepetés vár. Híre jár, hogy ha a koalíciós kabinet létrejön, olyan oldalról, melyre gróf Tisza István is hallgatni szokott és hallgatnia kell, meg fogja kapni azt a barátságos felhívást, hogy tegye le maudátumát.

Hírek Bécsből.

A királyi kihallgatások folynak. Gróf Andrassy Gyula tegnap délután meglátogatta gróf Goluchowszky Agenor külügyminisztert, aki a látogatás után a Hofburgba hajtatott. A király öt óraker délután fogadta a külügyminisztert. Mialatt Goluchowszky a királynál járt, Andrassy meglátogatta Pitreich hadügyminisztert, a ki még hat óra után került a király színe elé. Erről a két kihallgatásról felhivatalos tudósítást nem adtak ki. Andrassy gróf ma reggel háromnegyed 10 óráig lakásán maradt; a mondott időben felkereste Gautsch osztrák miniszterelnököt és vele hosszabban konferált. Ebből azt következtetik, hogy most már Gautsch is fog a király elé járulni. Maga Andrassy déli egy óraker kapott meghívót a kihallgatásra.

Bécs, február 9. (A magyar távirati iroda jelentése.) Ő Felsőge ma délután 1 óraker külön kihallgatáson fogadta gróf Andrassy Gyulát.

A mai nap folyamán gróf Andrassy Gyula látogatást tett báró Gautsch miniszterelnöknél, Pitreich közös hadügyminiszternél és egyéb politikai személyiségeknél.

Gróf Andrassy Gyula este vissza szándékozik utazni Budapestre.

Bécs, február 9. Az összes bécsi lapok hosszasan és behatóan foglalkoznak a magyar válsággal. A »Neue Freie Presse« kivételével valamennyi lap azt mondja, hogy a helyzet ugyan bizonytalan, de Andrassy küldetése még nem ért véget és hogy az akadályok elhárításáig tovább fog szerepelni, mint homo regius, sőt valószínű, hogy ő kapja majd a megbízást a kabinetalakításra. »N. F. Pr.« ellenben meg-hiusultnak tekinti Andrassy küldetését, mert a szabadelvűpártot egészen mellőzi és azt tippeli, hogy Wekerle lesz a miniszterelnök. Közli azt a Budapestben is kolportált hírt, hogy Wekerle a Kossuthal és Apponyival folytatott tárgyalások alapján külön memorandumot készített, melyben ajánlja, hogy a szabadelvűpárt, a disszidensek és a függetlenségi alakítsanak kormányt Bánffyék és a néppárt mellőzésével. Budapestről érkezett jelentések szerint ez a hír alaptalan.

A »Budapesti Tudósító« jelentése szerint gróf Andrassy Gyula egy óraker megfogja kapni a királytól azoknak a magyar politiku-

soknak a névsorát, kiket ő Felsőge meghallgatni szándékozik.

Ha ez a hír valóban bizonyul, akkor tényleg úgy állana a helyzet, hogy a kibontakozásnak már csak a német kereskedelmi szerződés az egyetlen akadálya.

A vezérbizottság ülése.

Az ellenzék vezérbizottsága Kossuth Ferencz elnöklete alatt tegnap értekezletet tartott, melyen a bizottság újra alakult. Az értekezleten az elnökön kívül Ugron Gábor, Justh Gyula, Rakovszky István, Vázsonyi Vilmos, br. Bánffy Dezső, Komjáthy Béla, Sággy Gyula, Szederkényi Nándor, gróf Zichy Aladár és gr. Batthyány Tivadar vettek részt.

Az értekezleten Komjáthy Béla, akit tegnap kibuktattak az elnöki székből is ott volt s eddigi magatartását, a mely a pártban s a sajtóban heves megtámadtatásokban részesült, világitotta meg egy nyilatkozatban. Ezután a bizottság a politikai helyzettel foglalkozott s elhatározta, hogy még döntés a helyzetben be nem áll, nem tart ülést.

A kihallgatások.

Igaz ugyan, hogy a király még több politikust kíván meghallgatni és magát általuk a magyar válságról behatóbban tájékoztatni, de ezzel Andrassy Gyula gróf missziója koránt sem ért véget, sőt tulajdonképpen csak akkor fog igazán kezdődni.

Ha csak közben a meghallgatandó politikusok olyan tervekkel nem lépnek a király elé, amelyek a bécsi szempontot és osztrák kívánságokat jobban kiélegetik.

Az első turnusban kihallgatásra kerülnek Kossuth Ferencz, Wekerle Sándor, Darányi Ignác, gróf Csáky Albin, esetleg a szabadelvűpártból is néhányan. A kihallgatások sorrendje még nincs megállapítva és az sem bizonyos, mikor jön a király Budapestre.

Itt Bécsben ezt az utazást szeretnék minden áron megakadályozni, ami azonban nem fog sikerülni, ha a király fogadni kívánja Kossuth Ferenczet, mert akkor Budapestre megy.

Itt úgy tudják, hogy előzőleg fogadja Wekerle Sándort, akinek Andrassy Gyula gróftól teljesen eltérő tervei vannak, de ha a királyt meg is tudja nyerni ezeknek a terveknek, a pártoknál aligha tud velük boldogulni, mert a szövetséget ellenzék kívánságait nem elégeti ki.

Egyébként azt mondják, hogy a szövetségetek óhajtsái bölcs mérséklésről tesznek tanubizonyosságot és éppenséggel nincs kizárva annak a lehetősége sem, hogy Andrassy Gyula gróf ezen az alapon megbízást kap a kormányalakításra.

Mit jelentett Andrassy?

Andrassy kihallgatásáról pótlólag jelentik:

Gróf Andrassy Gyulát a felség igen kegyesen fogadta. Előterjesztéseit, melyekben az ellenzéki pártok kívánságait sorolta fel, meglepően barátságosan hallgatta végig, anynyira, hogy a grófot, aki arra is el volt készülve, hogy az uralkodó egyenesen visszautasítja azt a gondolatot is, hogy a válság az általa jelzett irányban oldassék meg, örvendetesen meglepte ezzel.

Hir szerint a kihallgatás gróf Andrassy Gyulában azt az impressziót támasztotta, hogy a király hajlandó az ellenzék mérsékelt kívánságait teljesíteni a kibontakozás érdekében. Az előterjesztések szerint az ellenzéki programnak az alábbi főbb pontjai vannak:

1. Önálló vámterület, melynek kövételében az ellenzék az 1899. XXX. törvényekre támaszkodik s ezen az alapon kívánja is a végrehajtását;

2. A választási jog kiterjesztése, községenként való titkos szavazással, az etetés, itatás s minden más ugynevezett alkotmányos költségkizárásával: a választókerületek arányos beosztása;

3. Magyar népoktatás;

4. A közelet tisztasága belügyi törvények szerzése és gyors végrehajtása utján;

5. A katonai kérdésekben az 1867. XII. t.-cz. teljes végrehajtása. Katonai téren az ellenzék reformokat csak akkor követel, ha a korona újabb követelésekkel áll elő.

Nagyjában ezek az ellenzék főbb kívánságai, melyek fölött a király természetesen nem dönthetett azonnal, hanem tudomásul vette azokat.

Városi közgyűlés.

A tegnapi városi közgyűlésbe a választáson kívül az interpellációk hoztak egy kevés érdekességet.

A velencei iskola-építés ügyénél széles mederben folyt ugyan a vita, de a többi tárgyakhoz még felszólalás sem történt.

Az interpellációk annál jobban lekötötték a figyelmet.

Dr. Károly Irén szólalt fel a városi villamosmű érdekében s látszott, hogy az összes bizottsági tagok féltve őrzik a város ezen nagyértékű objektumának hírnevét.

Azt hisszük, hogy egy beható vizsgálat tisztázni fogja a telep ügyét, amelyről csak úgy röpködnek a városban a különféle hírek.

A közgyűlés lefolyása a következő volt:

Beöthy László főispán távollétében Rimler Károly polgármester elnökölt.

Jelen voltak:

Dr. Bozóky Alajos, Bozóky Béla, dr. Hoványi Géza, dr. Hoványi Gyula, dr. Károly Irén, dr. Konrád Márk, Mezey Mihály, dr. Molnár Imre, dr. Nagy Géza, Nozák Dezső, Papp Miklós, dr. Pácz Sándor, Schöplín Agoston, Stark Gyula, Szokoly Tamás, dr. Várady Zsigmond, dr. Adorján Emil, dr. Altmann Jakab, Balogh Döme, Beczkay Lajos, dr. Berkovits Ferencz, Czegléd Sándor, Czeglédy Jeremiás, Cser János, Déry János, dr. Kecskeméti Lipót, Milibák József, Schwartz Izidor, Schütz Albert, Stern Hermann, Széles Lajos, dr. Vueskie Gyula, dr. Friedländer Sámuel, Gábel Jakab, Heller Ede, Löwenstein Zsigmond, Reismann Mór, Schwartz Antal, dr. Tóth Ferencz, dr. Weisz Márton, Aufrecht Mór, ifj. Berger Sámuel, Bartsch Sándor, Deutsch K. J., Farkas Izidor, Füchsl Mór, Guttmann József, dr. Gyémánt Jenő, Harmathy Károly, Huzella Gyula, Incze Lipót, Incze Lajos, Knapp Sándor, Kiss Elek, dr. Kurländer Ede, Kiss Károly, Ländler Ferencz, Leitner Miksa, Mihelyi Pál, Miskolczi Barnabás, Molnár Lajos, dr. Moskovits József, dr. Moskovits Miklós, Moskovits Mór, Moskovits Farkas, Nyiri György, Papp György, Poyrn János, Rendes Vilmos, ifj. Rimanóczy Kálmán, Sebestyén Lajos, dr. Sonnenfeld Zsigmond, dr. Schweiger Ede, Steiner M. Albert, Ternyci Antal, Bordé Ferencz, dr. Istvánfy István, Eleméry Ferencz, Gerő Ármán, Komlóssy József, Darvassy Lajos, Lukács Ödön, Dus László, Sztarill János, Szántó Lajos, dr. Baróthy Ákos, Kőszeghy József, Ragány János, Szűts Géza, Jablonszky Emil, Lakos Lajos.

A megnyitás után felolvasták a polgármester havi jelentését, amelynek adatait már közöltük. Tudomásul vették.

Az igazoló-választmány bejelentette, hogy Száhländer Károly bejelentette, hogy Nagyvárad városánál virilisi jogáról lemond, mert Biharvármegyénél akarja virilisi jogát gyakorolni.

A jelentés kapcsán felszólalt Rimler Ká-

roly polgármester s hivatkozva a törvényre, kérte, hogy Száhländer Károly helyére ne hívjanak be póttagot, mivel a megüresedett helyek betöltését a törvény az év végére rendeli.

Ilyen értelemben vették tudomásul a jelentést.

A fogalmazó választás.

Ezután a Pataky Károly lemondásával megüresedett fogalmazói állás betöltésére került a sor.

Három pályázó visszalépett s így a kijelölt választmány a kérvények beérkezése sorrendjében a következőket jelölte:

Rácz Endre,
Simonyi (Sicher) Jenő,
Bálint Endre,
Pásztor Ede.

A szavazásnál Mezey Mihály elnök, Farkas Izidor és Beczkay Lajos tagok működtek.

A szavazás nagy érdeklődés mellett folyt le. Beadatott összesen 92 szavazat s ebből nyert

Rácz Endre 48,
Pásztor Ede 24,
Simonyi Jenő 20

szavazatot s így 20 viszonylagos szótöbbséggel Rácz Endre választott meg városi fogalmazónak.

*

A polgármester bemutatta a városi házi-, adó- és gyámpénztár vizsgálatáról felvett jegyzőkönyvet. Tudomásul vették.

A várad-velencei iskola építése.

Hosszabb vitát keltett a tanács előterjesztése a velencei községi iskola építésére megtartott árlejtés eredményéről. Az összes pályázók ráfizetést kértek az egységárra, csupán Incze és Társasaj hajlandók 1 százalékos engedménnyel elvállalni az építést. A tanács megkísérelte, hogy a város szerződéses vállalkozója vállalja el a kikötött 18 százalékos engedmény mellett az építkezést, de az nem fogadta el, mert szerződése csak a 10,000 koronán aluli munkákra szól. A tanács egyezkedett az Incze céggel s abban állapodtak meg, hogy a tervek módosítása mellett 5 százalékos engedményt enged a vállalkozó. Ezen ajánlat elfogadását javasolta a tanács.

Dr. Friedländer Sámuel azt indítványozza, hogy készítsék el a munkát az Incze-céggel s a különbözetet a városi vállalkozók fizesse, mert ennek a szerződése a nagy munkákra is kötelező.

Szokoly Tamás napirendre térést indítványoz. Hirdessenek széles körben új pályázatot s a tanács jelöljön ki tégláégető területet s állítsa téglaégetőt, hogy a vállalkozók és a közönség ne legyen kitéve a téglagyárosok kényekedvének.

Rimler Károly polgármester tisztázni igyekszik a kérdést. A tanács minden irányban gondoskodott a város érdekeinek megóvásáról. Az építőanyag és munka megdrágult s ha a szerződéses vállalkozót kötelezik 18 százalékos engedmény mellett az iskola építésére, tönkre juttatják.

Balogh Döme közegészségügyi szempontból veszélyesnek tartja, hogy a pár hónap alatt felépített iskolát azonnal igénybe veszik. Ugy irjanak ki új pályázatot, hogy az iskola még ez évben tétő alá kerüljön s jövőre legyen kész.

Dr. Nagy Géza rámutat, hogy a vállalkozót szerződés értelmében nem lehet a 10,000 koronán felüli munkákra kötelezni. E tekintetben egy bíróság sem adna igazat a városnak.

Miskolczi Barna szintén azt fejtegeti, hogy lehetetlen a szerződéses vállalkozót a 10,000 koronán felüli munkákra kötelezni.

Dr. Adorján Emil erkölcsellenesnek tartja, hogy az árlejtés után házal vállal ozóknál a

tanács. Az összes vállalkozókat újból hívják fel egyezkedésre.

Dr. Moskovits József és még többen szólottak a kérdéshez; végre is a tanács javaslatát fogadták el, azzal, hogy a szerződéses vállalkozó kibocsátása az obligóból a jövőre nézve nem szolgál precedensül.

A többi apróbb ingatlan átruházási ügyet nagyrésztben a jövő havi közgyűlésre tűzték ki.

Az interpellációk.

A közgyűlés legérdekesebb része az interpellációk voltak.

Dr. Károly Irén a városi villamosmű üzemének és kezelésének jóhírneve érdekében szólal fel. Híre terjedt, hogy a villamos-telep naplóvezetése rendetlen, rendszertelen és a szénfogyasztás a józan gazdálkodással ellenkezik. Kutatta, honnét keletkezett a hír s azt tapasztalta, hogy a városi főmérnök által kiadott tanulmányban van ez a vád emelve. Azt mondja a főmérnök, hogy hiba van a kezelésben, a kazánban stb. s rendet kell csinálni s a vezetést szakképzettnek kell átadni. Kívánja, hogy a polgármester vizsgálatot indítson teljes szigorral a város érdekében. Idejekorán elejét kell venni a bajnak. Ha pedig nem igaz a vád s megtévesztése a közönségnek, a város és az üzem érdeke követeli a megnyugtató vizsgálatot. Ő meggyőződött személyesen, hogy a vádak tévesek, a naplóval nem egyeznek az adatok. Itt számszerint felsorolja az adatokat. Indítsák meg a vizsgálatot, hogy a telep iránt a bizalmat emeljék.

Szokoly Tamás felemlíti, hogy a villamos telepen a kazánfalazások rosszak, mert nem a terv szerint készítették. Tudni akarják, hogy igaz-e ez, nehogy meddő perbe menjen a város. Vizsgálják meg. — Igaz-e továbbá, hogy a kis gép rossz s az igazgató már többször kérte annak eltávolítását. Ezt a kérdést is tisztázni kell s a vizsgálat eredményét jelentse be a polgármester a törvényhatóságnak.

Rimler Károly polgármester válaszolt az interpellációkra. A tanács mindent megtett a villamos telep érdekében, hogy az a támadásoktól megvédessék. A felhozott adatok alkalmasok a mű jóhírnevének csorbitására s ezért köteles a tanács vizsgálatot indítani s annak eredményét bejelenteni a jövő gyűlésen. A kis gép és a kazánfalazás ügyében, mikor a baj felmerült, azonnal összehívta a tanácsot. A kis gép vissza van dobva, de míg nagyobb gépet rendelnek, ezt kihasználják. A márciusi közgyűlésre részletes jelentést terjesztenek be. A kazánfalazás sincs átvéve s így meg lesz a mód, hogy aki hibás, oda állítsák, nehogy kár érje a várost.

Kőszeghy József személyes kérdésben szól. Tudományos vitából indult ki a kérdés. Dr. Károly Irén memorandumában ő vele is foglalkozott s erre ő saját reputációja érdekében válaszolt. Az adatokat a villamos telep igazgatójától kapta. Rendetlenségek vannak, ezeket akarta rendezni. A kazánfalazat eredeti terveiben voltak hibák s a kivitel is hibás. A vizsgálatnak örül s attól sikert vár.

Az interpellációkra adott válaszokat tudomásul vették s ezzel a közgyűlés véget ért.

UJDONSÁGOK.

TÁJÉKOZTATÓ.

Febr. 12. Kath. Szabad Liceum matinéja.
Február 19. A főgymnázium ifjuságának matinéja a főgymnázium disztermében.

Febr. 25. Kath. Szabad Liceum estélye: dr. Károly Irén Előadása.
Márcz. 16. Kath. Szabad Liceum bőjti estélye.
Apr. 6. Kath. Szabad Liceum bőjti estélye.
Apr. 29. Kath. Szabad Liceum zárőnnepélye (estély.)

* **Katholikus Szabad Liceum.** A Katholikus Szabad Liceum vasárnapi matinéja méltó lesz ahhoz a sokat ígérő kezdethez, a melylyel az előadások sorozata a tél elején megnyílt. Műsora a következő?

1. Szentföldi utamból. Irta és felolvassa Léky Kornél.
2. Műdalok. Énekli Huber Irénke, zongorán kíséri Beleznyay Antal.
3. Utazás a férjhezmenés felé. Humoreszk, írta és felolvassa Hanike Emil.

* **Az iparosok érdeke ellen.** Az iparos körökben élénk visszatetszést keltett a miniszter azon intézkedése, hogy a vegyes kereskedők mindazon cikkeknek árusíthatják, amiket az illető helyen nem állítanak elő. Így az iparosok jóformán hiába járnak vásárra, mert a legkisebb községben is mindent kap a közönség a vegyes kereskedésben. Az ipartestületek feliratot intéztek a keresk. miniszterhez, hogy ezen rendelkezését az iparosok érdekében vonja vissza. Eddig azonban csak a merkantil érdekeket tartották szem előtt a miniszteriumban s vajmi keveset törődtek a kisiparosokkal. Ezt igazolja a miniszter leirata, melyet az ipartestületek feliratára vonatkozólag kibocsátott. A miniszter leirata a következő:

Több ipartestület részint a Kamara utján, részint közvetlenül azon kérelemmel fordult hozzám, hogy helyezzem hatályon kívül mult évi márczius 29 én hozott azon elvi határozatomat, melynek értelmében oly helyeken, ahol a nép elsőrendű szükségletét nem képező cikkek kizárólagos árusításával foglalkozó kereskedők vagy iparosok nincsenek, a szatócsok és vegyes kereskedők jogosítva vannak erre szóló iparigazolvány alapján mindennemű, tehát nem csak a nép elsőrendű szükségleti tárgyait képező iparcikkek elárúsítására. Az érdekeltek megfelelő tájékoztatása végett értesitem czímet, hogy ezen határozatomat változatlanul fenntartom, mert annak hatályon kívül helyezésére elfogadható indokot fenforogni nem látok és az említett határozat a fogyasztó közönség érdekében áll.

* **A bihari pótvalasztás.** A bihari kerületben tudvalevőleg e hó 16-án lesz a pótvalasztás. Mint megbízható helyről értesülünk, Tóth László kormánypárti jelöltet, ki visszalépett a jelöltségtől, párthívei a választás napján újra felfogják léptetni. Rigó Ferencz pártja, daczára annak, hogy Tóth visszalépett, erősen szervezkedik, hogy a választás biztos győzelmük legyen. A függetlenségi párt körülbelül két-háromszáz szótöbbséggel fog nyerni, ha Tóth László csakugyan újra föl fog lépni. Rigó Ferencz támogatására le fognak utazni a bihari kerületbe Ugron Gábor, Barta Miklós, Eitner Zsigmond, Zlinszky István, Mezőssy Béla, Papp Elek, Leszkay Gyula, Nagy Sándor, Balogh Mihály és Hentaller Lajos orsz. képviselők.

* **Előkészületek az ideai sorozásra.** Még mindig teljes bizonytalanságban vagyunk, mikép fog tisztulni a politikai helyzet, mikor jut az ujonnan választott országgyűlés abba a helyzetbe, hogy a szőnyegen levő s sürgős elintézését igénylő törvényjavaslatokat tárgyalhassa, főként pedig az országot felszabadítsa a törvényen kívüli állapot alól s a szükséges ujonczmennyiséget 1905-re megadja. Már pedig míg az ujonczmennyiség megszavazva nincs, addig

csak papíron lehet szó sorozásról. A hatóságok azért megtették az előkészületeket az ideai sorozásra. Erre vonatkozik Darvassy Lajos katonai tanácsos következő hirdetemnye is, mely az idén először előálló nagyvárad hadköteleseket szólítja fel a sorshuzáson való részvételre:

Nagyvárad város, mint sorozó járás részéről, közhírré tétetik, miszerint az ideai ujonczsához 1884. évi születési és nagyvárad-i illetőségű I. korosztály hadkötelesek részéről a sorshuzás folyó évi február hó 12-ik napjának vasárnap reggeli 9 órakor a sorozó teremben (tüzoltó-laktanya) fog megtartani, a melyen való megjelenésre az illető hadkötelesek, szüleik vagy gyámjuk felhivatnak. Nagyvárad, 1905. február 8. Darvassy Lajos, katonai tanácsos.

* **Áthelyezett bírósági aljegyzők.** A m. kir. igazságügyminiszter Stacho Károly nagyvárad-vidéki kir. járásbírósági aljegyzőt a nagyvárad-i kir. törvényszékhez és dr. Nemes Gábor nagyvárad-i kir. törvényszéki aljegyzőt a nagyvárad-vidéki kir. járásbírósághoz helyezte át.

* **A régészeti egyesület vál. gyűlése.** A biharvármegyei és nagyvárad-i régészeti és történelmi egyesület választmánya 1905. február 10-én, ma, pénteken délután 5 órakor a vármegyház kis termében ülést tart, melyre a választmány t. tagjait ezennel meghívja. Nagyvárad, 1905. február 9-én, az elnökség megbízásából: Dr. Tóth-Szabó Pál, egyleti titkár.

* **Honvédönkéntes iskola Nagyváradon.** Tudvalevő dolog, hogy a honvédség nagyon szűkölködik önkéntes iskolában. Így pl. a nagyvárad-i 4-ik honvédgyalogezredhez tartozó önkéntesek, valamint az egész kerület önkéntesei hat hónapot, a szellemi kiképzés idejét Budapesten tartoznak eltölteni s itt nyelik elméleti kiképzésüket. A honvédelmi miniszterium most már szaporítani fogja a honvédönkéntes iskolák számát. Így az ideai ösztön már a nagyvárad-i honvédönkéntesek sem mennek Budapestre, mert a budapesti I. honvédkerületben is még egy önkéntes iskolát állít fel a miniszterium és pedig Nagyváradon. A nagyvárad-i honvédönkéntes iskola október elején feltétlenül megnyílik. A nagyvárad-i honvédönkéntes iskolába az itteni 4-ik honvédgyalogezred önkéntesein kívül idevezénylik a debreczeni és a gyulai honvédség önkénteseit is.

* **Kinevezés.** A vallás és közoktatásügyi miniszter Réz Bertalané, született Aizela Etelka okleveles kisdédovónót a nagyvárad-i állami kisdédovodához kisdédovónóvé nevezte ki. Kézné a csillagvárosi óvodát vezeti.

* **A kávéházi zenéről szóló szabályrendelet módosítása.** Tudvalevőleg Stern Herman, az Emke kávéház tulajdonosa és társai terjedelmes kérvényt nyújtottak be a tanácshoz, a város ama szabályrendeletének módosítása iránt, mely a kávéházakban az éjjeli két órán túl való zenélést tiltja. A kávéások olyként indítványozták az említett szabályrendelet módosítását, hogy mikor valamely vendég két órán túl akar éjjel zene mellett mulatni, ezt a kávéos egyszerűen bejelenti az azon éjjel szolgálatot teljesítő rendőrtisztviselőnél s megkapja a bizonyos alapra befizetendő 3 korona ellenében az engedélyt. A tanács a kérvényt véleményezés végett kiadta Gerő Ármán rendőrkapitánynak, ki most a nagyobb városoktól beszerzett hason intencziójú szabályrendeletek egybevetése alapján adta meg a véleményét. A főkapitány Arad, Kolozsvár, Győr, Debreczen, Marosvásárhely városok példájára

támaszkodva azon a véleményen van, hogy esetről-esetre a zárórán túl való zenélést bizonyos díj ellenében a rendőrkapitánynak, illetve az éjjeli inspekciós rendőrtisztviselőnek jogában van megadni. Az említett szabályrendeletnek eképpen való módosítását ajánlja a közgyűlés elé terjesztendőnek. Az engedély díját 10 koronában kéri megállapítani, mely összeg a városi pénztárba utaltatnék be.

* **Az izr. nőegylet táncestélye.** A szezon legsikerültebb multságai közé fog sorakozni a nagyvárad-i izr. nőegylet által f. hó 18-án Fekete-Sas termeiben rendezendő táncestély, melyet az »Eleven újság« fog megnyitni. Az ép oly ötletes mint bájosnak ígérkező »Különkiadás« előre is nagyban felköltötte az érdeklődést és mindenki örömmel fogja üdvözölni Guttenberg katonái helyett Nagyvárad viruló hölgykoszoruját. Az estélyre külön meghívók nem bocsátatnak ki az egylet vezetősége ezuton hívja meg a t. közönséget.

* **A Sztaroveczky-gyermekórház orvosainak tiszteletdíja.** A Sztaroveczky-gyermekórház igazgató-választmányának megkeresésére a város mult évi október havi közgyűlésén az igazgató-főorvos tiszteletdíját 1000 koronáról 1600 koronára emelte s az eddig tiszteletdíjban nem részesült műtőorvosnak 800 korona tiszteletdíjat szavazott meg. A belügyminiszter a közgyűlés eme határozatát, mely már egyszer felszinen volt s a belügyminiszter csupán formai okokból nem hagyta jóvá a közgyűlés ide vonatkozó határozatát, mint egy tegnapi érkezett leiratban tudatta a várossal, jóváhagyta, egyuttal az említett kórházban az 1905. évben az államkincstár és az országos betegápolási alap terhére ápolandó gyermekek után felszámítható napi ápolási díjat a biharvármegyei közkórház ápolási díjával egyezően 1 K 60 fillérben állapította meg.

* **Melyik nyert a 48 vagy a 67?** Egyik kávéházi társaságban politizáltak. A körül folyt a szóarad, hogy melyik párt nyert, melyik alap jutott többségbe a 48-asok, vagy a 67-esek. Egyik rész azt vitatta, hogy a Bánffy-párt tulajdonképpen 48-as, s hogy szívük szerint a többség a 48-as alap híve, csak azért nem vallja hangosan ezt a meggyőződést, mert nem akarnak radikálisnak lenni. A másik rész a tényleges állapotra hivatkozott, végre matematikai alapon oldották meg a nagy kérdést a következő számításal:

$$1867 = 1 + 8 + 6 + 7 = 22 \text{ fuccs!}$$

$$1848 = 1 + 8 + 4 + 8 = 21 \text{ nyert!!!}$$

* **Segélykérelem tüzkárosultak részére.** Sopron vármegye Süttör községében mult hó 14-én óriási tűzvész pusztított. Száz-tizenhat derék magyar család vesztette el évtizedeken át folytatott szorgalmas munkájának gyümölcsét. Az összes kár több mint százötvenezer korona. A megye alispánja köriratban fordul a megyei s városi törvényhatóságokhoz a tüzkárosultak részére segély adományokért. A kérelem tegnapi érkezett meg Biharvármegye s Nagyvárad város törvényhatóságához.

* **Korai halál.** Megilletődéssel vettük a szomorú gyászhirot, mely szerint Osterlamm Ernő m. kir. erdész családját érte. A könnyörtelen halál magával ragadta a család félve örzött kincsét a kedves és jószágos Erzsikének lelkét a miriád csillagok szende honába; mert bizonyára angyal kellett az égnek. A család egyébiránt a következő gyászjelentést bocsátotta ki:

Osterlamm Ernő m. kir. erdész és neje: Megele Erzsike, ugy a maguk, mint egyedül maradt kis leányuk Klárka, Osterlamm Armin, kir. erdőfelügyelő s neje: Klapszky Róza, Megele Béla, urad főintéző és neje: Vetsze Erzsébet, mint nagyszülők, valamint a nagy számú rokonság nevében, fájdalommal tudatják, hogy édes, kicsi leányunk Erzsike Nagyváradon, folyó évi

február hó 9-én reggeli 3 $\frac{1}{2}$ órakor, életének 4. évében, kinos szenvedés után elhunyt. Drága kis halottunkat folyó hó 10-én, délután, 3 órakor fogjuk a róm. kath. egyház szertartása szerint a Kálvária-utca 8. szám alatti gyászházból a nagyváradai új temetőbe levő családi sírboltba elkísérni. Nagyváradon, 1905 évi február hó 9-én. Boldog kicsi élete után csendes legyen pihenése.

*** Az afrikai lázadók áldozata.** A következő sorok közlésére kértünk fel:

A »Nagyvárad« című helybeli napilap f. évi február hó 9-iki számában »Véres hír Afrikából, a hererók áldozata« cím alatt megjelent közleményére vonatkozólag csak annyi igaz, hogy Hutschenreiter Ida kisasszony fivére, Hutschenreiter Ervin, aki sohasem volt francia, hanem osztrák származású, már körülbelül 3 hete, privát uton nyert értesítés szerint, a hererók lázadásának esett áldozatul; a hír többi része azonban minden körülményével együtt a valóságnak meg nem felelő.

*** Földrengés.** Elek községben, mint lapunknak jelentik, tegnap hat másodperczig tartó északnyugati irányból jövő erős földrengés volt észlelhető mely az épületekben kárt okozott. — Ujabb távirat jelenti: Eleken földrengés délután 6 óra 28 perczkor 3 erős lökésben, mely északnyugatról jött, megismétlődött. A lakosság az utcára szaladt.

*** Holttest a fászkamarában.** Borzalmas bűntény derült ki, Szilas községben Buziás mellett. A legutóbbi buziási vásár óta nyoma veszett Papp Salamon Vilma szilasi bábaasszonynak, aki kétszáz koronával indult a vásárra s azóta senki sem látta. Datku János nevű cigánylegény, aki hirtelen költelekezésével tette magát gyanúsá, a csendőrség kezébe került, de a kihallgatások folyamán sikerült megszöknie. Hogy a csendőrség gyanuja milyen alapos volt, az ma derült ki. Annak a kunyhónak az agyagos padmalya alatt, melyben Datku szülei laktak, a házkutatás alkalmával megtalálták az eltűnt asszonynak összeszurkált holttestét, melyet a gyilkos ott ástott el. Most persze kettőzött erélyvel keresik a szökevényt.

Rimanóczy-étterem.

Van szerencsém igen tisztelt vendégeim szives tudomására hozni, hogy **1. hó 12-től kezdve** a Fő-utca felőli étterem átalakítási munkálata miatt a **Körös-korszól kényelmesen berendezett éttermében** fogom a kiszolgálást teljesíteni. Midőn ezt igen tisztelt vendégeim és a n. é. közönségnek tudomására adom, magamat további beűses pártfogásukba ajánlva, vagyok kész szolgálattal **Karner Gyula**, a Rimanóczy-étterem bérilője.

x Farsangi kelmékben, ugyisintén más divatcikkekben gyönyörű választéka van **Klein Menyhért** előnyösen ismert fiatal kereskedő (Sz. László téri, holdas tempom mellett) üzletében, melyet meglepő olcsó árban árusít, a miért is ajánljuk a t. vevő közönség figyelmébe.

x Egy elsőrendű daltársulat. **Szabó Gyula** Körös-utcai jóhírű vendéglőjében napok óta egy kitünően szervezett daltársulat játszik, még pedig napról-napra az előkelő közönség osztatlan elismerése mellett. A társulat primadonnája **Soldos Gizella** a széphangu coloratour énekesnő, aki a legkedveltebb operettekől énekel, a sikerült énekszámokkal sok tapsot arat, **Turcsányi Duczi** a »társulat szépe« igazi szubrett tehetség, izzó temperamentummal, **Chanette braur** táncosnő, **Riensz Mariska** pedig régi kedves ismerőse a közönségnek. Nagyon hódítanak: **Vámosi Mimi Aranyosi** Margit, vala mint **Satanella** táncosnő, **Pajor Nelli** szonett, a férfiak közül pedig **Grünau** és **Bodrogi**. A daltársulat igazgatója **Weisz Lajos**. Naponta két új bohózat.

SZINHÁZ.

Heti műsor.

Péntek: Teknősbéka.

Szombat: Heidelbergi diákélet.

Vasárnap: d. u. Az aszfaltbetyár, este Suhancz.

Teknősbéka. Ma este ez a malaczságokkal telt bohózat kerül színre a Szigligeti színházban. Főszereplők: E. Kovács, Berlányi, Benkő, Agnelly, Tóth, Krasznai, Rédei, Szarvasi, Bognár stb.

Báthory Mariska vendégfellepte. Báthory Mariska az országos színi akadémia végzett növendéke, holnap a Heidelbergi diákéletben vendégszerepelt fog a színházban. — A fiatal kis művész-növendék ma nagybátyja **Géczy István** társaságában Váradra érkezik, s holnap, szombaton bemutatkozik a váradi közönségnek. Ez előadásra már ma délután 3 órától lehet jegyeket előre váltani.

János vitéz premierje. A színház igazgatója a János vitéz premierjét a jövő hétre tűzte ki. Utánna azonnal színre fog kerülni: *A saharai konzul*, Guthi S. bohózata.

Szigligeti-Színház.

Ma, pénteken 1905. február 10-én,

színre kerül

TEKNŐSBÉKA.

Vigjáték.

HELYARAK: Nagypáholy 14 korona. földszinti és első emeleti páholy 12 kor. Másodemeleti páholy 8 kor. Zsölye 3 kor. Körzék 2 k r. 40 fill. Támlásszék, 2 kor. Erkélyülés 1-ső sor 1 kor. 20 fill. közép 2-ik sor 1 kor. Erkélyülés oldal 2-ik sor 80 fill. II. emeleti zártzék 60 fill. Földszinti állóhely 1 kor., Diák és katonajegy a földszintre 60 fill. Karzati állóhely 40 fill. Egy színlap 20 fill.

Jegyek előre válthatók a színház jobb oldalán, a bérházzal szemben, d. e. 10-től 12 óráig, d. u. 3-tól 5-ig. Esti pénztárnál 7 órakor.

Kezdeté fél 8 órakor, vége 10 órakor.

Holnap, szombaton, február hó 11-én:

Heidelbergi diákélet.

Operett.

Z E N E.

A Stabat Mater bemutatása.

A Harmonia zeneegylet most folyó próbái a legjobb reményekre engedik jogosítani a próbákon jelenlevő lelkes műpártoló közönséget, amely szinte az egylettel együtt érez és dolgozik a vasárnapi hangverseny sikereért, ami pedig az előjelekből ítélve, elmaradhatlan. Az a fáradságot nem kímélő lelkes művész gárda, mely a Harmoniát megteremtette és fenntartja, azt szinte hézagpótló intézménynek tette, azáltal, hogy programjával tűzte ki a zeneművészet fejlesztésén kívül a zeneműfajok népszerűsítését és ismertetését is. A mostani olasz hangverseny stílusát Liptai Károly neves zenesztikus fogja röviden ismertetni. Az egyesületi zenekar ezután Cherubini »Anacreon« nyitányát fogja előadni, amit Boccherini »C dur, Quintett«-je követ. Városunk kamara zenészei közül e műben résztvesznek I. hegedű: Smerhovszky József, II. hegedű: Fodor Sándor, viola: Waldmann Iván, I. cello: Szmazsenka Ernő, II. cello: Vomácska József. — A hangverseny fénypontját képező Stabat Mater Oratoriumban városunk következő zeneművelői vesznek részt:

A zenekarban közreműködnek:

I. Hegedű: Boródy Béla, Bugyi Sándor, Benes Eszti, Blau Béla, Erdöss Zsigmond, Fodor Sándor, Fekete Béla, Fazekas László, Gerő Gusztáv, Grósz Zsigmond, Gyámánt Józsefné, Goldschmiedt Izso, Holczer Antal, Homonnai Albert, Huszár László, Kohn Ilonka, Kelemen Miklós, dr Kováts József, Leipnik Gyula, Léway Károly, Medgyessy Pál, Nadler Ferencz, Porubszky Gyula, Smerhovszky József, Sóos Zoltán Weisz Izso, Wolff Erich, Dr Waldmann Béla.

II. Hegedű: Abony. Károly, Aczél Ferike, Berkovits Mór, Berger Gyula, Dióssy Endre, Fényes György, Feiler Andor, Fleischer József, Gerlach Jenő, Guttmann Blanka, Hermann Ottó, Hirschmann Gyula, Kepes Ferencz, Klein Lajos, Kurländer Dezső, Lakatos László, Lakatos Ferencz, Láposy Erzsike, Moga Miklós, Morgerstern Margit, Papp Abrahám, Steiner Emil, Rácz Szeza, Schiller Frigyes, Szentlélek László, Szilágyi Ernő, Nesvera Ferencz, Tóth Károly, Waldmann Sándor.

Viola: Aliquander Károly, Benes József, Grünberger Izso, Lukács Endre, Waldmann Iván.

Cello: Gózs Andor, Mazalik János, Szmazsenka Ernő, Wolf Imre, dr Waldmann Géza.

Nagybőgő: Ackermann Péter, Rácz Lajos, Reményi Lajos, Volrab Antal, Waldmann Gyula.

Fuvola: Mühlback Károly, R. thbatth Nándor
Clarinét: Gussetti Luigi, Sirand Jakab.
Oboa: Nobicht János.

Fagott: Stuckler Kajetán.
Vadászkürt: Galgóczy Mihály, Horna Ferencz.

Trombita: Tischler Albert, Kratochwill Lipót.
Trombon: Crivin Jozsef.
Timpáni: Szora Victor.

Az énekkarban közreműködnek:

Soprán: Bérczy Mariska, Fekete Ilonka, Hartmann Aladárné, Herkner Elvira, Herkner Szidonia, Kováts Ilonka, Kuttner Frida, Lukács Klárika, Peiser Sárika, Rafael Irma, Sonnenfeld Vilma, özv. Tutsek Ferenczné, Tóth Mariska, Voszka Irén, Wlassák Vilma.

Alt: Csányi Gizella, Csipkés Sándorné, Farkas Irénke, Fekete Mariska, Farkas Etelka, Patzkó Aladárné, Gerő Sárika, Grosz Iona, Goldstein Linka, Horváth Miczi, Kotányi Boldizsárné, Páll Gabriella, Polgár Lilike, Reich Erzsike, Szőnyi Margit.

Tenor: Egely Alajos, Firu Miklós, Fleischer Béla, Gáspár Gábor, Kurczmann János, dr Krüger Jenő, Lehoczky József, dr Mercsa Miklós, Nevorai István, Reményi Endre, Rózsa Ambrus, Szommer János, Szabó Ambrus, Resch Mihály, Várszeghy Lajos, Várady Aladár.

Baryton: Dióssy Mihály, Lobelmeyer Gyula, Lukács Imre Béla, Maróczy János, Mendelényi Béla, Molnár Jenő, Schmidt Béla, Persz Ferencz, dr Szabó György, Rottenburg Lajos, Vidovits Béla, Völgyi Gábor.

Az egyesület fúvós részszelel kiegészített teljes zenekara, a vegyes énekkar közreműködésével pénteken d. u. 5 órakor a Zeneteremben és szombaton d. u. 5 órakor a Fekete Sas nagytermében együttes tőpróbat tart; miről a közreműködő urhölgyek és urak ez uton értesítettek. Vonós hangszert kezelők hangfogót magukkal hozni sziveskedjenek. Fentirt próbákon a sajtó képviselőin kívül csak egyesületi tagok vehetnek részt.

Az igazgató-választmány.

MULATSÁG.

Farsangi naptár.

Február 11. Postások bálja a Zöldfában.

Február 12. Tisztibál a Kereskedelmi Csarnokban,

Február 13. Izr. nőegylet estélye a Sasban.

Február 18. Várad-velencei kath. kör bálja a Zöldfában.

Február 28. Tisztibál a Csarnokban.

TÁVIRATOK

Andrássy a királynál.

Budapest, febr. 9. (Saj. tud. táv.) *Andrássy Gyula* gróf ma ismét kihallgatáson volt a királynál. A kihallgatás, mely egy fél óráig tartott azt eredményezte, hogy a felség megfogja hallgatni több előkelő politikus véleményét. A király *Kossuth* Ferenczet, az ellenzék vezérét is fogadja, még pedig a bécsi császári burghban.

Andrássy körülbelül magával hozza a királyi meghívóleveleket. A felség a bécsi kihallgatás után valamelyik nap Budán is fogadja a meghívott magyar politikusokat.

Hogy mikor lesz megtartva a bécsi kihallgatás, azt még nem tudják.

Andrássy a királytól Pitreichoz ment, kivel egy óráig beszélgetett katonai ügyekről.

Andrássyt lakásán nagy csoport újságíró várta, kiknek a gróf csak annyit mondott, hogy még nincs megoldva a helyzet, de megoldás felé közeledik, mert a király hajlandó több ellenzéki politikust is meghallgatni. Andrássy csak az éj folyamán utazott haza Bécsből.

A kereskedelmi szerződés tárgyalása.

Budapest, febr. 9. (Saját tud. táv.) Berlinből jelentik, hogy a német képviselőház ma megkezdte a magyar-osztrák-német kereskedelmi szerződés tárgyalását.

Montignoso grófnőről.

Budapest, febr. 9. (Saját tud. táv.) Montignoso grófnőtől gyermekét, *Monika* hercegnőt elveszi az udvar, mert legujabban a grófnő egy gazdag német grófba szeretett bele.

Merénylet egy haditörvényszék ellen.

Budapest, febr. 9. (Saját tud. táv.) Az »Echó Paris« értesülése szerint Szabasztopolban a haditörvényszék ellen bomba merényletet követtek el. A haditörvényszék harmincz matrózt golyó általi halálra, többet pedig várfogságra ítél.

Oszkár király betegsége.

Stockholm, febr. 9. A svéd távirati ügynökség jelenti, hogy *Oszkár* király nem beteg, hanem gyöngének érzi magát arra, hogy a mostani súlyos körülmények között kormányozzon. Ezért egy időre Saltsjöbudban szándékozik üdülni.

A helsingfors-i merénylet.

Helsingfors, feb. 9. *Johnsson* szenátusi prokurátor megöletéséhez még a következőket jelentik a helyi lapok: *Hohenthal* *Johnsson* szobájában pisztolyának mind a hét lövését kilőtte. Erre az előszobából vezető ajtót kinyitotta egy livrebe öltözött titkosrendőr és többször belé a szobába. *Hohenthal* közben betaszította az ajtót és nekifeszítve magát, revolverét újból megtöltötte hét töltéssel. Ebben a pillanatban a prokurátor fia a másik ajtón bejött a szobába és rálőtt *Hohenthalra*, az kirohant az előszobába

hol dulakodni kezdett a titkos rendőrrel. A titkos rendőr hétszer a prokurátor fia hatszor és *Hohenthal* még ötször lőtt. *Hohenthal* megsebesült a kezén és elejtette a revolvert. Mikor látta, hogy a rendőr újból tölt, ki akarta ránítani kardját, de eszméletlenül rogyott össze. Még tört is vettek el tőle.

Syveton ügy.

Páris, febr. 9. *Syveton* asszony *Lebaudy* asszonyhoz intézett nyílt levelében kijelentette, hogy férje azt az összeget, a melyet neki védelmére adtak át, legnagyobb részben e célra fordította. A maradékot pedig *Lebaudy* asszony rendelkezésére bocsátja. Különben nem tudta, hogy *Lebaudy* asszony a pénzt vissza fogja követelni. Végül *Syveton* asszony kemény szavakban visszautasítja *Lebaudy* ama egyáltalán nem bizonyított vádját, hogy ő férjét lassan és hidegvérrel mérgezte volna meg.

Konstantinápoly, febr. 9. *Szebasztian* elhunyt metropolitát Üszköbben temetik el ünnepies szertartással.

Orosz forradalom.

Moszkva, február 9. A helyi mezőgazdasági főiskola tanácsa elhatározta, hogy a munkát nem kezdik meg szeptember előtt. A prokurátor az előadásokat bizonytalan időre beszüntette.

Czáfolat.

Pétervár, február 9. (A pétervári távirati ügynökség jelentése.) Nem igazak azok a hírek, hogy a sztrájk ismét szélesebb munkásrétegekre terjedt ki. Még csak két gyárban sztrájkolnak. Az ellenkező értelmű jelentésekre az adott alkalmat, hogy a *Putilov*-művek egyes részeiben a munkások ismételten megkísérik, hogy a munkának önkényes, korábban való abbanhagyásával behozzák a nyolcz órás munkanapot.

Béke.

Varsó, február 9. Hivatalos közvélemény szerint, arra való tekintettel, hogy az általános nyugalom ismét helyreállt, megengedik, hogy a házak kapuit csak akkor zárják be, ha este az utcái lámpákat meggyújtják.

Elhunyt professzor.

Berlin, febr. 9. *Menzel* Adolf tanár ma reggel kevéssel 7 óra után elhunyt.

Német udvari bál.

Berlin, febr. 9. Tegnap este volt az első idei udvari bál, mely fényesen folyt le. A jelenlevők között volt a bolgár fejedelem, *Bülow* gróf birodalmi kancellár, a diplomáciai testület, a miniszterium, a tábornoki és tengerügyi kar, a *Numancia* nevű spanyol ezred tisztikara. 11 órakor vacsora volt. A császár a császárnét, a bolgár fejedelem pedig *Lipót* anhalti herceget nejt vezette asztalhoz.

Pretiman beszéde.

London, febr. 9. *Pretiman* admirális államtitkár tegnap *Grimsbyben* tartott beszédében kijelentette, hogy megfoghatatlan az a nagy izgalom, amelyet *Lée* beszéde okozott német barátaink között. Hajóhadunk csakis védelmül szolgál és azt más országok hajóhadaira való tekintettel kell elosztani a különböző tengereken.

Kuropatkin visszahívása.

Páris, febr. 9. A *New-York Herald* tegnapi kiadása azt jelenti *Pétervárról*, hogy azt a

hírt terjesztették el, hogy a tulságosan óvatosnak tartott *Kuropatkin* helyére *Miklós* nagyherceget, a bátor lovassági tábornokot küldik ki a mandsuországi haderők főparancsnokává.

Béke.

Budapest, február 9. (Saját tud. táv.) Az orosz-japán háboru legfeljebb júniusig fog még tartani. A japánok az esetben hajlandók a békére. ha egész *Koreában* és *Mandzsuriában* egy részében ők fognak uralkodni. *Port-Arturt* és a többi keleti orosz kikötőket megtarthatják, ha az oroszok busás hadisarczot fizetnek.

REGÉNYCSARNOK.

GILLIAN.

Angolból átdolgozva.

43.

Gerti anyja áldott jó teremtés volt, a ki abban találta minden boldogságát, hogy környezetének jólétét és boldogságát, elősegítse. A lelkész szórakozott, álmodozó ember volt, ki életének nagyobbrészét a szobájában, könyvei között töltötte és mindaddig közömbös volt családjának dolgai ifánt, míg az ő kényelmébe nem ütköztek.

Gerti volt a család legidősebb gyermeke. Kitűnő jó leány volt, de nem igen mulatságos, sőt néha egy kissé unalmas is, de mintaszerű pap-leány és atyjának jobbkeze, *Gerti* vezette a háztartást, ő tartotta rendben a fiukat, gondozta a község szegényeit, egy szóval ő volt az az olaj, mely a háztartás gépezetének működését simává és kellemessé tette. Két fűtestvére volt, az egyik fiatalabb, a másik idősebb nála, de akkor csak az idősebb volt otthon.

Ez tengerész volt s tele pajzánssággal és csintalansággal, mint rendszeren minden fiatal tengerész. Azzal mulattatta magát, engedte s az egész családot, hogy nyíltan kihirdette irántam való szenvedélyes szerelmét. Egyben azonban szives volt velem tudatni, hogy lángja nem sokáig fog tartani, mert az ő szerelmi rohamai soha sem tartósok, de a meddig tartanak, hevesek és erősek s a képzelhető legjobb jóakarattal tanácsolta, hogy a kedvező alkalmat használjam fel.

A lelkészlakban nagyon jól éreztem magamat. A reggelt rendszeren együtt töltöttem *Harryval*, mert *Gerti* a község ügyei s gazdasági kötelességei egész délig elfoglalták. *Harryval* az alatt csónakáztam a folyón, vagy sétálni mentünk, vagy a szomszéd farmertől kibérelt pónikon összebargoltuk a vidéket. Néha magunkkal vittük a villásreggelit s a réten keresztül menve, három vagy négy mértföldnyi távolságra a tengerpart felé mentünk s a napot a sziklák között töltöttük el. Ezekre a kirándulásokra *Gerti* ritkán kísért el bennünket. *Gerti* nem volt erős alkotásu s a hosszú séták, melyekről gyakran összeszaggattott ruhában, nedves lábbelivel tértem haza, kifárasztották volna őt.

Déliután, midőn *Gerti* bevégezte házi teendőit és én átöltözöktem, hogy legalább külsőleg tisztességes tagja legyek a társaságnak, vagy a városba kocsiztunk bevásárlásokat tenni, vagy tennit játszottunk, vagy pedig — a mit legkevésbé szerettem — otthon maradtunk s látogatókat fogadtunk.

Lady Ross nevét gyakran hallottam említeni, de két egész hetet töltöttem *Gerti*éknél, mielőtt találkoztam vele. Pedig óhajtottam látni, miután *Gerti* és *Harry* véleménye szerint a legszebb és legbájosabb teremtés volt a föld színén. Kíváncsiságomat csak látogatásom harmadik varánapiján elégíthettem ki *Harry* mellett ültem a templomban, az imádságos könyvetem tanulmányozva, midőn éles csipés a karomon egyszerre fölretten-

tett. Harry a fülembe sugta: Nézze Dóra, ez ő.

— Azért szükségtelen a karomat kékre csipnie, sugtam vissza dühösen. Hát ki az az ő?

— Lady Ross!

Abba az irányba néztem, a merre Harry a fejét fordította, s olyan szép asszonyt láttam lassu léptekkel a templomba jönni, a minőt még nem láttam soha.

Magas volt és méltóságos, igen egyszerűen, de elegánsan volt öltözve. Barna prémmel szegélyezett sötét bársonyruha volt rajta s ellentétül halvány arca oly fehérnek és tisztának látszott, mint az alabastrom. Kis kalapja alatt haja úgy fénylett a napfényben, mint az arany.

Gertiék helye épp szemben volt azzal, hol lady Ross és a férje ültek, tehát a szép asszonyt nevetlen feltűnés nélkül nézhettem az egész idő alatt, míg a templomban voltunk. Nem sok érdeklődéssel látszott viseltetni az isteni tisztelet iránt, ámbár tökéletesen illedelmes volt. Kezeit a térdére kulcsolva, csöndesen ült s oly szomorú álmodozó szemekkel nézett maga elé, mintha gondolatai nagyon távol jártak volna. Kellemes külsejű magas férfi volt a kísérője, — Harry sugva adta tudtomra, hogy ez a férje, sir Ross Gilbert. Nem sokat érdekelt engem, sokkal inkább el voltam foglalva a felesége nézésével. Azon gondolkodtam, hogy mi lehet az oka ez asszony szomorúságának, mely megrontja a szelid szemének szépségét s oly kifejezést ad az arcának, mely nekem nagyon ismerősnek látszott.

— Oly ösmerős nekem! Vajjon hol láttam? tűnődtem magamban.

Harry ismét megcsipte a karomat s rendreutasító tekintettel nézett reám.

— Dóra, szégyenlem magamat maga miatt! sugta a fülembe. — Tíz perc óta maga egyebet sem tesz, csak lady Rossra bámul. Viselje magát szépen és imádkozzék.

Elpirultam, nevettem s figyelmemet igyekeztem a prédikációra fordítani. De hasztalan fáradság volt, szemeim mindegyre a szép arcra tévedtek és tépelődtem magamban, hogy mi lehet az oka az ő mély szomorúságának.

Mert meg voltam róla győződve, hogy nem közönséges bánat okozta, hanem valami nagy megpróbáltatás, mely elmúlt ugyan, de kitörülhetetlen nyomot hagyott lelkében. A mint néztem, arcza mindegyre ösmerősebb lett, de nem jutott eszembe az az arc, melyhez oly rendkívül hasonlónak láttam. Csak miután távoztunk a templomból, találtam meg a titok kulcsát.

(Folyt. köv.)

KÖZGAZDASÁG.

A gabonatözsde határidői.

	Budapest, febr. 9.
Buza apr.-re	19.64
Buza okt. — — — —	17.28
Rozs apr.-re	15.36
Tengeri májusra 1905.	13.88
Zab apr. ra	14.72
Repeze aug.-ra	22.40

Értéktözsde.

	Budapest, febr. 9.
Oszrákhitelrészvény	512.94
Magyar hitelrészvény	806.50
Leszámloló bank	464.50
Rimamurányi	514.—
Osztrák-m. államvasuti részvény	649.—
Közuti vasut	569.50
Városi villam s vasut	339.—

Hivatalos árfolyamok.

	A budapesti áru- és értéktözsde 1905. febr. 9-én
Magyar aranyjárdék 4%	118.90
Magyar koronajárdék 4%	98.05
Magyar koronajárdék 3 1/2%	89.75
Magyar földtehermentesítési kötvény 4%	98.30

Horvát-szlavon földtehermentesítési kötvény	82.50
Magyar nyerevény sorsjegy-kölcson	213.50
Titza-szab. és szegedi sorsjegy-kölcson	170.—
Osztrák járadék papirban	99.90
Osztrák járadék ezüstben	10.030
Osztrák járadék aranyban	11950
Osztrák korona járadék	10.0
1860. oszt. államsorjegyek	157.75
Osztrák-magyar bankrészvény	16.25
Magyar hitelbank részvény	654.50
Osztrák hitelbank intézeti részvény	9.7625
Osztrák-magyar államvasuti részvény	65.5—
20 frankos arany (Napolendor)	19.08
Német birodalmi márka	117.35
London vista	240.45
Páris vista	95.50
20 márkás arany	23.50

A szerkesztésért felelős:

Dr. VUCSKICS GYULA.

Magyar műbutorgyár

részvénytársaság.

NAGYVÁRADON, Fő-utcza elején.

Modern lakás, szálloda és kávéház berendezések iparművészeti vállalata. Telefon: 421 sz

Elegáns matt és fényezett

BUTOROK

jutányos gyári árban.

GYÁRTELEP: BÉKÉSCSABÁN.

Raktárak: Nagyvárad, Baja.

Hirdetések felvételnek a kiadóhivatalban.

SZENT LÁSZLÓ KÖNYVNYOMDA

Nagyvárad, Apáczá-utcza 3. szám

Művek

folyóiratok, hírlapok,
vonalzatok,
gazdasági nyomtatványok,
egyházi, községi
és egyéb
hivatalos nyomtatványok,
körlevelek,
levélborítékok.

Elvállal és készít:

izléses kivitelben
mindennemű

nyomdai munkákat
jutányos árak mellett.

Vidéki rendelések gyorsan és pontosan eszközöltetnek.

Levélfek, számlák, falragaszok, bál meghívók, táncrendek, étlapok, naptárak, palaczkfeliratok, névjegyek, gyászlapok stb. a nyomdai szakba vágó nyomtatványok készítése.

A lat. és gör. szert. kath. egyházmegyei nyomtatványok

raktára.

Hirdetések felvételnek a kiadóhivatalban.

Gouwelirozott Crepp fodor minden színben.

Nem kiáltó reclam Farsangra még nem létezett, hanem tény.

Bámulatra ragad mindenkit báli idényre érkezett gondos józiséssel összeállított különleges szép színei és olcsósága.

==== Gyönyörű választék. ====

Pongais, Luisine és Messaline selymek.
Selyem Lyones, Mousline de soire és Crystalin.
Ajour. himzett és sima batisztokban.

OLCSÓ ALKALMI ARAK.

Francia báli Crepp divat színek métere 33 Kr.
Himzett és sima batisztok remek minták métere 25 Krtól
Indis és foulard batisztok gyönyörű színek 120 cz. széles 58 Krtól
Selyem Crystalin és tüllgazé kiváló szép színek 120 cz. széles 98 Krtól
Selyem gazé csipke-rózsa himzéssel egy ruhára 13'75. »

Klein Menyhért divatáruháza
SZT. LASZLÓ-TÉR,
(HOLDAS-TEMPLOM MELLETT)

Ruha díszek divatlap szerint.

Feltűnést keltő olcsó árak.

Figyelmessé szolgálás.

A "Nagyvárad Hiteibank" részvénytársaság
(Kossuth Lajos-utca 10. sz.)

házak és földbirtokokra 10—50 évi
időtartamra a legolcsóbb kamatláb
és a legelőnyösebb feltételek mellett

**törlesztéses
jelzálogkölcsonöket
nyújt,**

melyeket a legrövidebb idő alatt fo-
lyósít. Kölcsonkérő részről hiteles
telekkönyvi kivonat, kataszteri bir-
tokiv és esetleg községi becsü-bizo-
nyítvány mutatandó be. Drágább
kamatozású kölcsonöket bélyeg és
illeték-mentesen convertál.

Elfogad betétkönyvecskékre es folyó
számlára:

6 hóig elhelyezett **5°-os** kamatot
összeg után fizet.

Előnyös feltételek mellett leszámítol
váltókat.

Értékpapírok, ékszerek és terményekre
előleget ad. **Az igazgatóság.**

Z á l o g h á z.

A „Biharmegyei Takarékpénztár“

z á l o g o s z t á l y a

február hó folyamán árverést tart.

Felkéretnek az elzálogosítók tárgyaik rendezésére.

P A P L A N G Y Á R

— más vállalat miatt feloszlik —

Az összes raktáron levő paplanok, Clothok, Chasmi-
rok feltűnő olcsó árban eladatnak. Mértékszerinti paplanok csak
első februárig vállaltatnak.

Tisztelettel **HOFFER BERTALAN** utóda **FÜRST R.**

Szilágyi Dezső-utca, (Adorján ház).

Berendezés eladó. — Helyiség kiadó.